

Suomalainen metsästäjä 2008

Anna-Liisa Toivonen

RIISTA- JA KALATALOUS — SELVITYKSIÄ

19/2009

RIISTA- JA KALATALOUS

S E L V I T Y K S I Ä

1 9 / 2 0 0 9

Suomalainen metsästäjä 2008

Anna-Liisa Toivonen

Julkaisija:
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Helsinki 2009

Kannen kuvat: Pekka Hyvärinen, Tuukka Rekonen

Julkaisujen myynti:
www.rktl.fi/julkaisut
www.juvenes.fi/verkkokauppa

Pdf-julkaisu verkossa:
www.rktl.fi/julkaisut/

ISBN 978-951-776-735-4 (painettu)
ISBN 978-951-776-736-1 (verkkojulkaisu)

ISSN 1796-8887 (painettu)
ISSN 1796-8895 (verkkojulkaisu)

Painopaikka: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print

Sisällys

Tiivistelmä	4
Sammandrag	5
Abstract	6
1. Kyselytutkimus suomalaisille metsästäjille	7
2. Metsästäjät yhä kaupunkilaisempia.....	7
3. Saaliiksi eniten vesilintuja.....	8
4. Metsästysretket kokopäiväisiä	10
5. Metsästysseuran jäsenyys tärkeä.....	11
6. Metsästysmielitykset ja -mahdollisuudet eivät aina kohta.....	12
7. Metsästyksen mielitään lisää aikaa.....	14
8. Metsästäjät myös kalastavat	14
9. Haulikko ja kivääri yleisimmät metsästysaseet.....	15
10. Matkustus metsästykselle suurin menoerä	16
11. Metsästäjien apu viranomaisille parantaa julkisuuskuvaa.....	17
12. Metsästäjä-lehteä arvostetaan	18
13. Susi ja kanahaukka haluttaisiin vapaasti metsästettäväksi, joutsen luvanvaraiseksi.....	20
Kiitokset.....	22
Viitteet.....	22
Liite 1 Kyselylomake	22
Liite 2 Kyselylomakkeen saatekirje	22

Tiivistelmä

Metsästäjien mielipiteitä omasta harrastuksestaan ja metsästyksen käytännöistä kysyttiin tutkimuksessa, joka lähetettiin 7 000 metsästäjälle alkuvuodesta 2009. Kyselyyn vastasi 60,5 % sen saaneista. Tavoitteena oli piirtää suomalaisen metsästäjän omakuva.

Seitsemänkymmentä prosenttia metsästäjistä käy metsällä vuosittain. Hirvieläinten metsästyksen käytetään yhteensä 1,9 miljoonaa päivää ja pienriistan metsästyksen 3,7 miljoonaa päivää. Lajiryhmittäin kootut saalisarviot poikkesivat vain vähän virallisesti tilastoiduista saaliista. Metsästäminen liikuttaa, sillä väki kaupunkilaistuu ja metsästyksmaat sijaitsevat keskimäärin 45–150 kilometrin päässä. Niinpä matkustukseen kuluu yli neljännes metsästyksen kustannuksista. Vaatetus ja varusteet tekevät melkein toisen neljänneksen yhteensä 220 miljoonan euron kokonaiskustannuksista. Aseisiin kulutetaan myös rahaa, ja metsästäjien hallussa on yhteensä yli 1,1 miljoonaa metsästysasetta ja yli 0,5 miljoonaa pyydystä. Yleisin metsästysase on haulikko.

Koirien kanssa metsästäminen kiinnostaa yli kahta kolmannesta metsästäjistä. Vain yhdellä kolmanneksella kuitenkin on koira tai koiria. Koiraharrastus on yksi metsästyksen motiiveista. Kaikkein suurinta kiinnostusta herättää metsäkanalintujen metsästys yksinään kulkien. Metsästäjät ovat huolissaan metsäkanalintujen kantojen kehityksestä ja valmiita tinkimään niiden metsästyksestä kantoja suojellakseen. Jäniksiä ja rusakoita metsätetään metsästyspäivien mukaan laskettuna enemmän kuin metsäkanalintuja. Vesilintuja metsätetään jonkun verran vähemmän kuin metsäkanalintuja.

Metsästysharrastus tuo mukanaan kirjon liitännäistoimintoja, kuten riistan ruokintaa, pesäpönttöjen rakentamista, riistapeltojen tekoa ja muita elinympäristön parannustoita. Näihin riistanhoidollisiin toimiin osallistui parhaimmillaan noin 40 % metsästäjistä. Metsästäjät ovat monitoimisia, sillä metsästystä tukevat harrastukset, kuten kuntoliikunta, lenkkeily ja ammunta, ovat yleisiä. Metsästäjien muista luontoharrastuksista kalastus on yleisin. Sitä harrastaa lähes 90 % metsästäjistä. Metsästysharrastuksen tietolähteinä arvostetaan paljon etenkin muita metsästäjiä, Metsästäjä-lehteä ja metsästyskursseja. Metsästysasioiden hallinnointiin niin valtakunnan, piirien kuin yhdistysten tasolla ollaan enimmäkseen tyytyväisiä.

Metsästyslaki määrittelee riistaeläimet, rauhoittamattomat eläimet ja riistaeläimistä pyyntiluvanvaraiset eläimet. Kysyttäessä, pitäisikö joku laji siirtää nykyisestä ryhmästään johonkin toiseen, eniten mielipiteitä kirjoittivat joutsen ja toisaalta susi. Joutsenta ehdotettiin pyyntiluvanvaraiseksi ja sutta metsästysaikana vapaan metsästyksen kohteeksi. Kaikkiaan mainintoja keräsi 80 lajia tai lajiryhmää, jotka pitäisi siirtää metsästettävyyden kannalta ryhmästensä toiseen. Eniten ehdotettiin metsästettävyyden helpottamista, mutta varsinkin metsäkanalintuja ja kanalintuja yleensä ehdotettiin suojeltaviksi.

Asiasanat: eränkäynti, metsästys, metsästäjät

Sammandrag

I en enkät tillfrågades 7000 jägare i början av år 2009 om synpunkter på det egna fritidsintresset och om hur jakten genomförs i praktiken. Svarsprocenten var 60,5 %. Målsättningen var att ge en bild av den finländska jägaren.

Sjuttio procent av jägarna går på jakt årligen. För älgjakten används sammanlagt 1,9 miljoner dagar och för jakten på småvilt 3,7 miljoner dagar. Den uppskattade mängden byte per djurart avvek obetydligt från den officiella statistiken. Jakten kräver transporter eftersom jaktmarkerna i genomsnitt finns på ett avstånd av 45–150 km. Till transporter går mer än en fjärdedel av kostnaderna för jakten. Kläder och utrustning utgör också nästan en fjärdedel av totalkostnaderna på 220 miljoner euro. Ytterligare används pengar till vapen, jägarna förfogar totalt över 1,1 miljoner jaktvapen och mer än 0,5 miljoner fångstredskap. Hagelbössan är det vanligaste jaktvapnet.

Mer än två tredjedelar av jägarna är intresserade av jakt med hund. Däremot har bara en tredjedel en eller flera hundar. Hundintresset är ett av motiven för jakten. Det som är mest intressant är att jaga skogshöns på egen hand. Jägarna är bekymrade över utvecklingen för skogshönsens stammar och är beredda att avstå från jakt för att skydda bestånden. Räknat i dagar jagas skogshare och fälthare mer än skogshöns medan sjöfågel jagas något mindre än skogshöns.

Jaktintresset för med sig en mängd olika aktiviteter, t.ex. utfodring, holkbyggnad, färdigställande av viltåkrar och övriga förbättringar av miljön. Ungefär 40 % av jägarna deltar i sådana viltvårdande åtgärder. Jägarna är mångsysslare. Intressen som anknyter till jakten är vanliga, som t.ex. konditionssporter, jogging och skytte. Av övriga friluftintressen bland jägarna är fiske det vanligaste. Närmare 90 % bedriver fiske i någon form. Som informationskälla i samband med jaktintresset värderar man särskilt andra jägare, tidningen Jägaren och jägarkurser. För det mesta är jägaren också nöjd med förvaltningen av jaktärenden såväl på nationell som distriks- och föreningsnivå.

Jaktlagen definierar vilt, icke fredade djur och bland viltet djur, för vilka det krävs jaktlicens. På tillfrågan om någon art borde flytta till en annan grupp, var åsikterna flest beträffande svan och varg. För svan föreslogs licensjakt och för varg fri jakt under jakttiden. Totalt omnämndes 80 arter eller artgrupper, som ur jaktsynpunkt ansågs att bättre höra till en annan grupp. I första hand kom förslag för att underlätta jakten, men särskilt för skogshöns och hönsfåglar i allmänhet föreslogs ökat skydd.

Nyckelord: jakt, jägare, vildmarksliv

Toivonen, A.-L. 2009. Den finländska jägaren 2008. *Riista- ja kalatalous – Selvityksiä 19/2009*. 22 s.

Abstract

Early in 2009 a survey was conducted among 7,000 hunters to gather opinions on the hobby in general and on current hunting practices, with the aim of building up a portrait of the typical Finnish hunter. The response rate was 60.5%.

In Finland, 70% of hunters hunt annually, devoting 1.9 million days to deer hunting and 3.7 million days to small game. Estimates of the bag tallies by target game group were within the confidence limits of the official statistics. Hunting mobilizes hunters: as people have become ever more urban the journey to the hunting grounds currently lies at between 45 and 150 km, with travel absorbing more than one quarter of the 200 million euros spent annually on hunting. Clothing and equipment take up nearly another quarter, while further expenditure on firearms and other equipment has resulted in hunters possessing 1.1 million hunting guns – mostly shotguns – and another 0.5 million traps and snares.

Two thirds of the hunters expressed an interest in hunting with a dog. Only one third, however, were dog owners. Having a dog was often one of the initial motives for hunting. The most desirable form of hunting was given as hunting alone for willow grouse. Hunters were nevertheless concerned about the status of the grouse population, and indicated their willingness to contribute to its preservation by reducing hunting intensity. Based on hunting days, rabbit and hare were more common target species than grouse, with grouse more common than waterfowl.

As a hobby, hunting also involved other closely related activities, such as feeding of game, building of bird boxes, creating suitable game habitat, and undertaking other environmental improvements. As many as 40% of the hunters took part in one or more of this type of activity. The hunters were also active in many hobbies that support hunting, such as fitness training or jogging. The hobby of shooting was favoured, while fishing in its various forms was one of the most popular recreational nature activities, involving 90% of the hunters interviewed. Valued information sources for hunting skills included fellow hunters, the *Metsästäjä* journal and hunting courses. The majority of hunters were satisfied with game management in general, at national, district and association levels.

Game animals, unprotected animals and game animals subject to licence are all defined by the Hunting Act. The hunters were asked if some species should be transferred from their present group to one of the other two alternatives. Most opinion centred on the swan and wolf. The swan was proposed as a game animal subject to licence, while the wolf was preferred as free game within the hunting season. Altogether 80 species were mentioned. The easing of hunting restrictions was generally espoused, although emphasis was placed on legal protection, particularly for grouse.

Keywords: field sports, hunting, hunters

1. Kyselytutkimus suomalaisille metsästäjille

Riistan- ja kalantutkimus teki alkuvuonna 2009 laajan kyselytutkimuksen suomalaisille metsästäjille kalenterivuoden 2008 metsästyksestä, metsästäjien toiminnasta ja mielipiteistä sekä harrastukseen liittyvistä taustoista, nykytilanteesta ja tulevaisuudesta. Tavoitteena oli täydentää metsästystilasto suomalaisen metsästäjän omakuvaksi ja kuvata metsästysoimintaa, metsästäjien mielipiteitä, tarpeita ja ajatuksia. Kysely vastaa osaltaan riistatalouden keskeisten toimijatahojen kanssa laadittuun esisuunnitelmaan riistatalouden sosioekonomisista tutkimuksista (Salmi ym. 2004).

Profiilitutkimuksia metsästäjistä on aikaisemmin tehty kaksi, edellinen 1980-luvun alussa ja jälkimmäinen vuoden 1993 metsästyksestä (Ermala ja Leinonen 1995, Leinonen ja Ermala 1995). Valtakunnallisten kyselyjen lisäksi Metsähallitus on tehnyt kyselyn omasta lupakehikostaan (Liukkonen ym. 2007), pohjoisen Suomen metsäkanalinnustuksesta on tehty kysely (Kangas 2006) ja Pohjois-Suomessa on kysely myös pienriistametsästyksestä valtion mailla (Korhonen 2005). Ruotsissa on vastikään ilmestynyt lajissaan toinen, valtakunnallinen profiilitutkimus (Mattsson ym. 2008). Näiden kyselytutkimusten sisältö antoi kehukset nyt tehdyille tutkimukselle.

Metsästystilaston mukaan metsästysvuonna 2008/2009 riistanhoitomaksun maksaneita metsästäjiä oli 307 200. Kalenterivuonna 2008 metsästysoikeus oli myös edellisenä metsästysvuonna maksun maksaneilla. Kyselyyn poimittiin otos metsästäjäkunnasta valitsemalla metsästäjärekisteristä kalenterivuonna 2008 riistanhoitomaksun maksaneen 326 600 metsästäjän joukosta systemaattisella tasaväliotannalla 7 000 metsästäjää. Jokaisesta riistanhoitopiiristä ja Lapin ja Oulun läänien osa-alueesta tuli mukaan noin 390 metsästäjää. Kyselyyn vastasi kahden uusintakyselykierroksen jälkeen yhteensä 4 238 metsästäjää. Vastausprosentti oli siis 60,5. Vastaukset laajennettiin koskemaan kaikkia metsästykskortin maksaneita käyttäen painokertomia, jotka vastasivat otokseen poimittujen ja kyselyyn vastanneiden suhteellista osuutta riistanhoitopiirin tai osa-alueen kaikista metsästäjistä. Postikyselyn kyselylomake ja lähetekirje ovat tämän selvityksen internet-version liitteenä (www.rktl.fi/julkaisut/c/3). Kyselyyn saattoi vastata myös internetissä.

2. Metsästäjät yhä kaupunkilaisempia

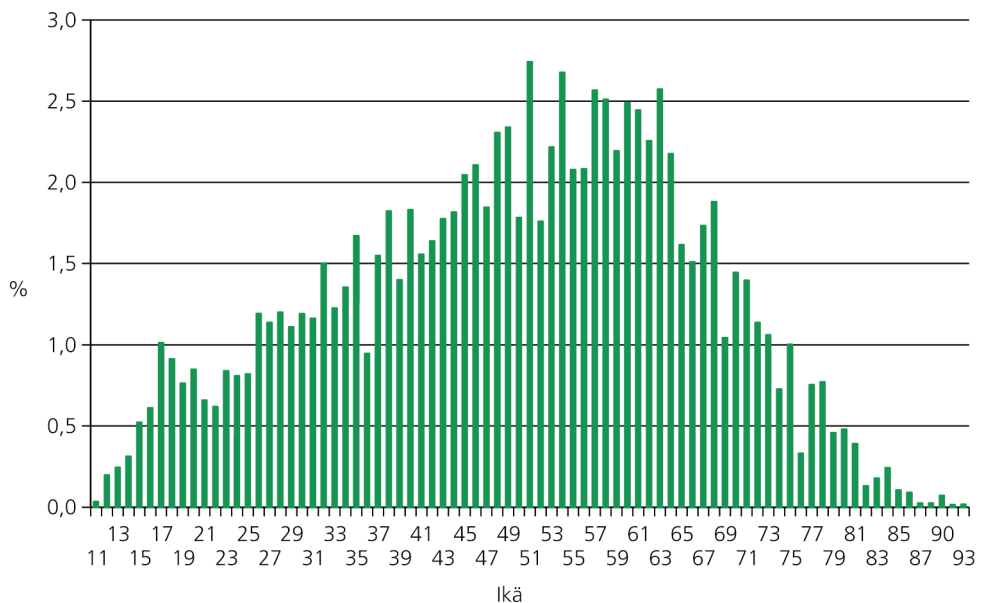
Metsästys ja eränkäynti ovat varsin miehisiä harrastuksia, sillä vuonna 2008 metsästykskortin lunastaneista vain viitisen prosenttia on naisia. Metsästäjistä vain noin 6 % on alle 21-vuotiaita. Noin neljäsosa metsästäjistä on 21–40-vuotiaita ja niin ikään neljäsosa yli 60-vuotiaita. Suurin ikäryhmä on 41–60-vuotiaat, joita on yli 43 % metsästäjistä (kuva 1).

Kaikista metsästäjistä vain perus- tai kansakoulun on suorittanut runsas neljäsosa. Ammatillinen koulutus on yli 40 prosentilla metsästäjistä, ja yli viidenneksellä on opistoasteen koulutus tai ammattikorkeakoulututkinto. Akateemisen tutkinnon suorittaneita on alle 10 %

metsästäjistä. Yli puolet metsästäjistä saa tuloja 10 000–50 000 euroa vuodessa. Noin kolmannes saa 50 000–100 000 euroa vuodessa. Tätä enemmän ansaitsee noin 6 % metsästäjistä. Alle 10 000 euroa vuodessa ansaitsee niin ikään noin 6 % metsästäjistä.

Metsästys aloitetaan keskimäärin jo alle 18-vuotiaana, ja ensimmäinen saalis saadaan keskimäärin vuoden sisällä aloittamisesta. Metsästäjien tausta on maaseutumaisessa ympäristössä. Yli kaksi kolmannesta (68 %) ilmoittaa asuneensa maaseudulla harrastusta aloittaessaan. Kaupungeissa asui 18 % ja muissa taajamissa 14 % metsästäjistä harrastuksensa alkuvaiheessa. Metsästäjät ovat kuitenkin kaupungistuneet: maaseudulla asuu enää 37 % metsästäjistä, kun taas kaupungeissa asuu 41 % ja muissa taajamissa 21 % metsästäjistä. Alle prosentti asuu ulkomailla.

Kuva 1. Metsästäjien ikäjakauma kyselyyn vastanneiden mukaan.

3. Saaliiksi eniten vesilintuja

Metsästyskortin haltijoista käy metsällä vuosittain 70 %. Saalismäärät ja metsästyksen käytetyt metsästyspäivät kysyttiin lajiryhmittäin, joten vertailu viralliseen metsästystilastoon on suuntaa-antava. Hirvi- ja suurpetosaaliiden kyselyn mukaiset arviot pienennettiin vastaamaan pyyntilupien kokonaismäärää.

Ilmoitetut saaliit (taulukko 1) olivat ”muuta pienriistaa” lukuun ottamatta hieman pienemmät kuin virallisen saalistilaston luvut, peltokanalintujen ja rauhoittamattomien lintujen

osalta selvästi pienemmät. Virallisessa tilastossa ilmoitetut luvut mahtuvat kuitenkin tämän selvityksen tulosten luottamusväleihin. Mitä tarkemmin saaliit kysytään laji lajilta, sitä suuremmat ovat lajiryhmäkohtaiset arviot. Kappalemääräisesti eniten saatiin vesilintuja, kanalintujen saaliit olivat tässäkin kyselyssä normaalivuotia pienemmät. Jänisten ja rusakoiden saalismäärät vastasivat pitkäaikaisia keskiarvoja.

Taulukko 1. Saaliin arvioidut kappalemäärät vuonna 2008, 95 %:n luottamusväli (L.v.), virallisessa saalistilastossa ilmoitettu saalis sekä saalisarvioiden ero tilastoon prosentteina.

Laji tai lajiryhmä	Saalis kpl	L.v. +/- %	Tilasto 2008 kpl	Ero tilastoon %
Hirvi	57 500	6,5	57 100	0,7
Peurat ja kauriit	28 700	12,3	30 146	-4,8
Suurpedot	370	49,8	276	34,1
Vesilinnut	516 200	11,3	528 700	-2,4
Metsäkanalinnut	214 500	8,7	227 400	-5,7
Peltokanalinnut	61 900	33,6	78 400	-21,0
Rauhoittamattomat linnut	250 500	22,8	321 000	-22,0
Jänikset ja rusakot	268 100	10,5	279 800	-4,2
Pienpedot	271 500	16,0	273 000	-0,5
Muu pienriista	57 600	34,1	45 900	25,5

Metsästyspäivien kertymä lajikohtaisesti tai edes lajiryhmäkohtaisesti on vaikeammin mitattavissa kuin saaliit, koska usein samalla metsästysmatkalla metsätetään jopa eri lajiryhmiin kuuluvia saaliseläimiä. Virallinen metsästystilastokin kertoo vain hirvieläinten metsästyspäivät ja pienriistan metsästyspäivät. Hirvieläinten metsästyspäiviä kertyi tilastoon verrattuna miltei neljännes enemmän (taulukko 2). Useampien lajien samanaikainen metsästys selittää eroa. Kun saalis- ja päivätietojen yhteydessä kysyttiin, monenako päivänä yhteensä metsällä oli käyty, metsästyspäivien kokonaismääräksi ilmoitettiin 5 291 100 metsästyspäivää (95 %:n luottamusväli = $\pm 3,9$ %). Lupamuotojen mukaan metsästyspäiviä oli yhteensä 5,1 miljoonaa, kun taas kohdelajien mukaan mitattuna metsästyspäiviä ilmoitettiin yhteensä 5,7 miljoonaa. Todennäköisesti samana metsästyspäivänä pyynnin kohteina oli ollut useampia lajiryhmiä.

Valtaosa (> 65 %) metsästyspäivistä käytetään metsästysseuran mailla seuran jäsenenä (taulukko 3). Se on selvästi yleisin tapa harjoittaa metsästystä. Lähes puolet kaikista metsästäjistä ja kaksi kolmannesta tutkimusvuonna metsästysoikeuttaan käyttäneistä metsästäjistä ilmoittaa metsästäneensä seuran metsästyksmailla.

Taulukko 2. Metsästyspäivät vuonna 2008, päivien 95 %:n luottamusväli (L.v.), virallisessa saalistilastossa ilmoitettu päivien lukumäärä sekä ero tilastoon prosentteina.

Laji tai lajiryhmä	Metsästys- päivät	L.v. +/- %	Tilasto 2008	Ero tilastoon %
Hirvi	1 682 500	6,2		
Peurat ja kauriit	264 400	13,4		
Hirvieläimet yhteensä	1 946 900	6,2	1 579 500	23,3
Suurpedot	37 000	23,5		
Vesilinnut	659 100	7,8		
Metsäkanalinnut	903 300	6,8		
Peltokanalinnut	71 300	22,6		
Rauhoittamattomat linnut	162 300	19,7		
Jänikset ja rusakot	1 022 200	8,2		
Pienpedot	805 200	13,5		
Muu pienriista	80 400	25,3		
Pienriista yhteensä	3 703 800	5,7	3 692 700	0,3

Taulukko 3. Metsästyspäivien määrä eri metsästysoikeuden perusteella. L.v. = 95 %:n luottamusväli.

Metsästysoikeuden peruste	Metsästys- päivät	L.v. +/- %	% päivistä	Metsäs- täjiä	% metsästäneistä
Vapaa metsästysoikeus valtion mailla	352 400	11,2	6,9	23 201	10,0
Valtion maille ostettu lupa	273 900	10,4	5,3	39 476	17,1
Itse omistettu metsästysoikeus	547 000	12,3	10,6	48 142	20,8
Vuokrattu metsästysoikeus	240 600	15,6	4,7	14 878	6,4
Seuran jäsenenä seuran metsästysoikeus	3 366 700	5,9	65,5	155 657	67,3
Seuran vieraana	249 600	21,0	4,9	36 414	15,7
Seuran kortin lunastaneena	108 100	22,7	2,1	15 770	6,8
Yhteensä	5 138 300			333 538	144,3

4. Metsästysretket kokopäiväisiä

Puolet metsästäjistä käy metsällä vain viikonloppuisin, pieni osa metsästäjistä ainoastaan arkisin. Kuitenkin liki puolet käy metsällä sekä arkisin että viikonloppuisin. Retket kestävät koko päivän, sillä yli 60 % metsästysretkistä kestää vähintään neljä tuntia. Vain 6 % retkistä kestää yli vuorokauden. Metsästysoikeuden etäisyys kodista on lyhimmillään keskimäärin 45 km ja pisimmillään keskimäärin 150 km. Kolmannes metsästäjistä liittyy metsästysoikeutensa käynnin kotipuolella tai syntymäseudulla.

Ulkomailla metsästäminen on vielä jokseenkin harvinaista. Alle 4 % metsästäjistä kertoi käyneensä metsästysmatkalla ulkomailla. Yleisin kohdema on Viro. Myös Ruotsissa käydään metsästäessä. Jonkin verran käydään metsällä itäisessä Keski-Euroopassa ja joskus harvoin Etelä-Afrikassa saakka.

Selkeästi yleisin metsästysase on haulikko. Sitä käytti yli 80 % metsästäjistä. Yli 60 % metsästäjistä käytti rihlattua luotiasetta. Yhdistelmäse ei sen sijaan ollut kovin yleinen, vain alle 10 % metsästäjistä ilmoitti sitä käyttäneensä. Todella harvinainen metsästysase on jousi, jota käytti vain prosentti metsästäjistä. Riistaa pyysi loukuilla 18 %, raudoilla alle 5 % ja jalkanarulla vain alle 2 % metsästäjistä.

5. Metsästysseuran jäsenyys tärkeä

Valtaosa metsästäjistä käy oman seuran mailla metsästäessä. Seuran jäsenyys onkin tärkeä osa metsästyskulttuuria. Seuraan kuulumattomia metsästäjiä on viidennes metsästäjistä. Yli 60 % metsästäjistä kuuluu yhteen seuraan, 14 % kahteen seuraan ja melkein 4 % kuuluu useampaan kuin kahteen seuraan.

Seuroihin on sekä vetoa että työntöä. Melkein puolet metsästäjistä ilmoittaa pyrkineensä yhteen seuraan, mutta kaikkia ei hyväksytä. Ilmeistä onkin, että seuroihin myös kutsutaan jäseniä, koska yli 60 % metsästäjistä kuuluu yhteen seuraan. Kolmetoista prosenttia metsästäjistä ilmoittaa pyrkineensä kahteen seuraan, mikä on sekin vähemmän kuin kahteen seuraan kuuluvia. Useampaan kuin kahteen seuraan on pyrkinyt vajaa 5 % metsästäjistä. Kolmannes metsästäjistä osallistuu seuratoimintaan ja yli 10 % toimii luottamustehtävissä. Reilusti yli puolet metsästäjistä ei kuitenkaan osallistu seuratoimintaan lainkaan. On tietysti muistettava, että 20 % metsästäjistä ei edes kuulu metsästysseuraan.

Riistanhoitoyhdistyksen toimintaan osallistuminen on jo huomattavasti harvinaisempaa. Vain 14 % metsästäjistä ilmoittaa harrastavansa yhdistystoimintaa, ja runsas 3 % ilmoittaa toimivansa luottamustehtävässä riistanhoitoyhdistyksessä.

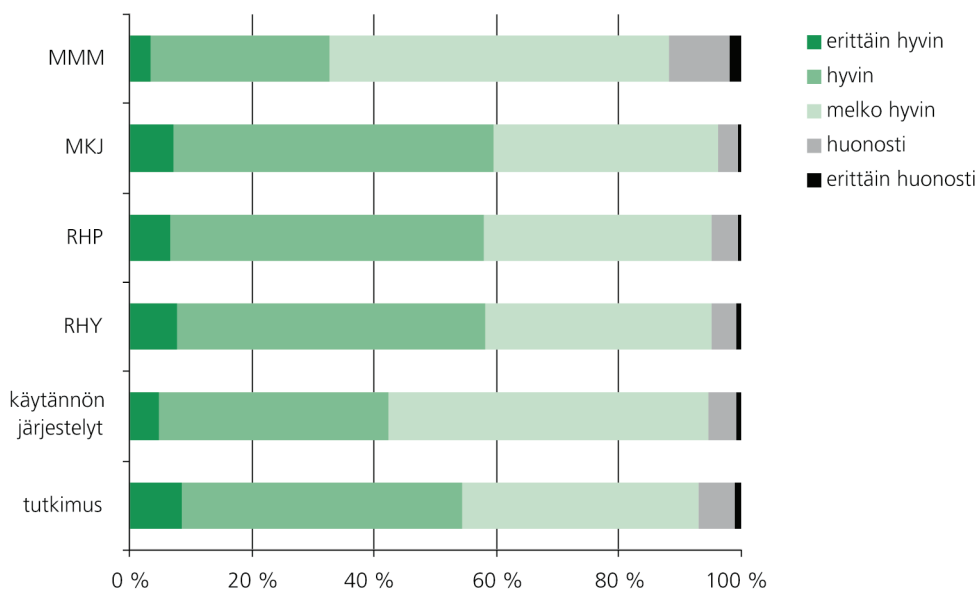
Pääsääntöisesti riista-asioiden hoitoon ollaan joko hyvin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä (kuva 2). Toivomisen varaa jää ehkä eniten maa- ja metsätalousministeriön suuntaan sekä metsästyksen käytännön järjestelyihin.

Riistanhoitoon osallistuminen kosketti parhaimmillaan noin 40 prosenttia metsästäjistä. Ruokinta oli yleisintä riistanhoitoa. Sitä harjoitti 42 % metsästäjistä. Yli 20 % metsästäjistä teki sitä melko säännöllisesti eli yli viisi kertaa vuodessa. Pesäpönttöjä rakensi kolmannes metsästäjistä, samoin kolmannes harjoitti pienpetojen ja viidennes rauhoittamattomien lintujen pyyntiä. Noin neljäsosa metsästäjistä tarjosi suolaa tai suolakiviä riistalle. Noin viidennes harjoitti riistan elinympäristöjen parantamista, riistapeltojen tekoa ja muita riistanhoitotoimia.

Kymmenisen prosenttia metsästäjistä osallistui eri tavoin muihin riistallisiin toiminnan muotoihin, kuten kolmiolaskentoihin tai muihin riista-arviointeihin ja metsästyksen valvontaan. Omatoiminen kokeilu- ja tutkimustyö ja osallistuminen opetuksen antamiseen oli selvästi harvinaisempaa. Vaikka julkisessa opetustyössä on mukana vain ani harva, yli 60 % metsästä-

jiistä opettaa metsästykseseen liittyviä asioita lähipiirissään. Selvästi useimmin metsästystaitoja opetetaan pojalle. Myös ystävät, sukulaiset ja muut metsästäjät saavat usein henkilökohtaista opastusta.

Metsästysharrastus kulkee usein isältä pojalle. Lähes puolet metsästäjistä on aloittanut harrastuksen isän mukana ja isän opetuksessa. Seuraavaksi yleisimpiä harrastukseen johdatte- lussa olivat ystävät ja sukulaiset. Yksin harrastukseen koulututtuu 11 % metsästäjistä. Perhe on tärkeä yhteisö metsästyksessä. Metsästäjien isistä 62 % ja isoisistäkin 46 % metsästää tai metsästi. Sisaruksista puolet, mutta lapsista sen sijaan vain 29 % metsästää. Äidin metsästys- harrastus on vielä harvinaisempaa kuin naisten metsästys yleensä.

Kuva 2. Metsästäjien mielipiteet (% metsästäjistä) siitä, miten eri tahot hoitavat riista-asioita, miten käytännön järjestelyt on hoidettu ja miten riistantutkimus palvelee metsästyä ja metsästäjiä.

6. Metsästysmieltymykset ja -mahdollisuudet eivät aina kohtaa

Koira on tärkeä kumppani monelle metsästäjälle. Koirien kanssa metsästäminen kiinnostaa yli kahta kolmannesta metsästäjistä, erityisesti kiinnostaa kanalintujen metsästys pystykorval- la ja jänismetsästys ajokoiralla. Niitä kumpaakin halusi harrastaa yli kolmannes metsästäjis- tä. Kolmas suosittu metsästysmuoto on pysäyttävällä hirvikoiralla metsästys. Kuitenkin vain

kolmannes metsästäjistä omistaa koiran tai useampia. Metsästyksessä väli vuosien pitämisen syyksi ilmoitetaan usein koiran puuttuminen tilapäisesti. Liki kolmannes metsästäjistä ilmoitti, että koiraharrastus on joko erittäin tai huomattavan tärkeä kannustin metsästysharrastukselle. Ilman koiraa metsästäminen kiinnostaa paljon tai erittäin paljon 23 prosenttia metsästäjistä. Vastaavasti 18 % metsästäjistä ei välittäisi lainkaan metsästä ilman koiraa.

Kaikista eri metsästysmuodoista suurimman kiinnostuksen herätti kuitenkin metsäkanalintujen metsästys yksinään kulkien. Siitä on kiinnostunut joko erittäin paljon tai paljon lähes 70 % metsästäjistä. Peltokanalintujen metsästys yksin liikkuen kiinnostaa viidennestä metsästäjistä. Puolet metsästäjistä ei ole lainkaan kiinnostunut peltokanalintujen metsästyksessä kuvilta, ryhmässä liikkuen tai passissa ollen. Vesilintujen osalta kaikkein suurinta kiinnostusta herättää vesilinnustus yksin tai passissa ollen. Näistä kummastakin on joko erittäin paljon tai paljon kiinnostunut noin kolmannes metsästäjistä, ja vain noin 15 % ei ole lainkaan kiinnostunut. Jäniksen metsästys ajokoiralla oli kolmanneksi suosituinta metsäkanalintujen yksinpyynnin ja kanalintujen pystykorvametsästyksen jälkeen.

Metsästäjät eivät aina harrasta niitä metsästysmuotoja, joita he ilmoittavat haluavansa harrastaa. Metsäkanalintujen metsästys yksin liikkuen oli suosituin niin toiveissa kuin käytännössä: yli kaksi kolmannesta metsästäjistä on siitä erittäin paljon tai paljon kiinnostuneita ja yksi kolmannes onnistuu sitä myös harrastamaan. Metsästäjät olivat toisaalta huolissaan metsäkanalintujen heikoista kannoista, ja se on osaltaan vähentänyt niiden metsästystä ja siten metsästyksen osallistuneiden määrää.

Vesilintujen metsästystä sekä yksinään liikkuen että passissa ollen ilmoitti harrastavansa noin 24 % metsästäjistä. Yli 20 % ilmoittaa metsästävänsä ilman koiraa, kun koiran kanssa harrastettavat metsästysmuodot kiinnostavat metsästäjiä huomattavasti enemmän kuin mihin todellisuudessa on mahdollisuutta. Etenkin kanalintujen metsästys pystykorvalla onnistuu vain harvalta kiinnostuneelta. Kun liki 40 % metsästäjistä on siitä erittäin paljon tai paljon kiinnostuneita, vain alle 10 % ilmoittaa sitä käytännössä jo harrastavansa. Jäniksen metsästys ajokoiralla onnistuu hiukan paremmin: 36 % ilmoittaa erityistä kiinnostusta ja 19 % ilmoittaa jo käytännössä metsästävänsä. Hirvikoiralla metsästäminen tilanne on jokseenkin samanlainen: 31 prosenttia metsästäjistä se kiinnostaa erityisesti ja 17 % pystyy sitä harrastamaan todellisuudessa. Vain muutamia harvoja vastaajia kiinnostavia pyyntimuotoja harrastaa todellisuudessakin vain todella harva metsästäjä. Alle 3 % metsästäjistä ilmoittaa harrastavansa metsästystä jousella, lippusiimalla tai jalkanarulla.

Verraten neutraaleja metsästysmuotoja olivat metsästys ilman koiraa, vesilintujen metsästys passissa ollen, väijyntämetsästys, hirven ajometsästys, vesilintujen metsästys ryhmässä liikkuen tai yksin liikkuen sekä hiivintämetsästys. Niistä oli jonkin verran kiinnostuneita yli puolet metsästäjistä. Vain vähän kiinnostusta herättäviä metsästysmuotoja, joista yli 70 % metsästäjistä ei ole ollenkaan kiinnostuneita, ovat jalkanarulla pyynti, raudoilla pyynti, jousella metsästäminen sekä ruokintapaikalta pyynti. Lähes yhtä vähän kiinnostusta herätti lippusiimalla metsästys. Kaikki koiran kanssa metsästäminen ei myöskään sytytä. Hirvieläinten pyynti ajavalla mäyräkoiralla ei saa suosiota; kahta kolmesta metsästäjästä se ei kiinnosta lainkaan. Myöskään luolakoiralla metsästäminen ei kiinnosta.

7. Metsästyksen mielitään lisää aikaa

Kiireinen elämä koskettaa myös metsästäjiä, sillä yli puolet metsästäjistä ilmoittaa ehtineensä metsästää tavallista vähemmän. Vain vajaa 40 % metsästäjistä sanoo metsästäneensä yhtä paljon kuin tavallisesti ja 8 % tavallista enemmän. Hiukan alle puolet metsästäjistä sanoo pystyvänsä käyttämään aikaa metsästämiseen riittävästi, kun taas hiukan yli puolet kaipaisi enemmän aikaa metsästykseseen. Metsästysharrastusta rajoittavat kiireisyys, perhesyyt ja maan omistamattomuus. Sen sijaan terveyssyyt tai tyytymättömyys seuratoimintaan ovat harvinaisempia metsästystä rajoittavia tekijöitä. Muiksi ajanpuutteen syiksi mainitaan työ, opiskelu tai varusmiespalvelu, etäisyys metsästysmaihin, motivaation puute, riistan vähyyys, rahanpuute, seuraan kuulumattomuus ja koiraan liittyvät esteet.

Puolet metsästäjistä metsästää joka vuosi. Välivuosien pitämisen syistä yleisimpiä ovat työ, opiskelu tai perhesyyt noin kolmekymppisenä. Muita esteitä, yleensä noin nelikymppisenä, ovat mm. motivaation puute, etäisyys metsästysmaihin, talon rakentaminen, riistan vähyyys ja koiran puute. Terveydelliset syyt aiheuttavat välivuosien pitämistä keskimäärin vasta yli viisikymppisenä.

Metsästäjät arvostavat mahdollisuutta nauttia luonnosta. Lähes yhtä tärkeänä pidetään myös metsällä käynnin merkitystä terveydelle ja kunnolle. Yhdessäolo muiden metsästäjien kanssa ja vuorovaikutus erilaisten ihmisten kanssa koetaan niin ikään tärkeäksi. Ne ovat arvostetumpia kuin yksinolo. Huomattavaa on, että samoille henkilöille sekä yhdessä oleminen että yksinolo voivat olla hyvinkin tärkeitä.

Enemmistö koki metsästysvietin ja eläinkantojen säätelyn motiivina metsästykselle. Noin puolelle metsästys oli tapa hankkia luomulihaa. Pelkästään saaliin saaminen ei ollut tärkeimpien motiivien joukossa: alle 40 % metsästäjistä piti saaliin saamista tärkeänä. Puolelle metsästäjistä koiraharrastus oli tärkeä motiivi. Lisäksi mainittiin luonnon tarkkailu, metsästysperinne, valokuvaus ja ammutaharrastus. Neljännes metsästäjistä piti metsästysharrastusta itselleen erittäin tärkeänä, 23 % huomattavan tärkeänä ja 30 % tärkeänä. Vain vähän tärkeänä harrastusta piti 16 % ja ei ollenkaan tärkeänä vajaa 7 %. Suunnilleen puolella metsästäjistä on trofeita esillä kotonaan.

8. Metsästäjät myös kalastavat

Varsinaisen metsästäminen ja eränkäynnin lisäksi harrastukseen liittyy läheisesti muuta vapaa-ajantoimintaa. Ammuntaa harrastaa noin puolet metsästäjistä, mutta riistapolkukilpailuihin ei osallistu kuin häviävän pieni määrä harrastajia. Kenneltoimintaa sen sijaan harrastaa yli 10 % metsästäjistä. Kolmannes metsästäjistä käy metsästyksen liittyvissä tapahtumissa, esimerkiksi messuilla.

Metsästäjien luontoharrastuksista yleisin on kalastus, jota harrastaa yli 80 % metsästäjistä (Pellikka ja Viitala 2009). Tässä kyselyssä jotain kalastusmuotoa, ongintaa tai pilkintää, viehekalastusta, uistelua, verkko- tai katiskakalastusta tai ravustusta harrasti lähes 90 % metsästäjistä. Onginta ja pilkintä olivat yleisintä (79 %) ja ravustus harvinaista (14 %). Kalastustakin yleisempiä olivat kuntoliikunta, hiihto, lenkkeily ja/tai kuntokävely (98 %) ja polttopuiden hakkaaminen ja/tai mökillä puuhastelu (91 %). Intensiivisimmin harrastettiin juuri kuntoilua, halonhakkuuta ja kalastusta. Ne olivat useimpien metsästäjien ohjelmassa ja niiden harrastuskertoja oli muita enemmän.

Myös marjastus ja/tai sienestys (84 % metsästäjistä) ja veneellä liikkuminen (78 %) kuuluvat metsästäjän harrastusmuotoihin. Metsänhoitotyöt (63 %) ovat yleisempiä metsästäjien keskuudessa kuin kalavesien kunnostustyöt (17 %). Vertailun vuoksi LVVI-aineistossa (luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi; Pellikka ja Viitala 2009) luonnonantimia keräili 75 %, metsätöitä teki 68 % ja kalavesien hoitotyötä teki 7 % metsästäjistä. Luontokuvaus ja lintuharrastus olivat luontoon liittyvistä harrastuksista harvinaisimpien joukossa; silti niitäkin harrastaa 39 % metsästäjistä. Yli puolet metsästäjistä tapaa käydä urheilukilpailuissa tai -otteluissa. Vielä etäämpänä luontoon liittyvistä harrastuksista olivat elokuvissa, tansseissa ja/tai kevyen musiikin konserteissa käynti (66 %) sekä korkeakulttuuri, kuten museoissa, näyttelyissä, konserteissa ja/tai teatterissa käynti (54 %).

9. Haulikko ja kivääri yleisimmät metsästysaseet

Metsästyksen liittyvästä omaisuudesta esitettiin kysymyksiä maanomistuksesta, aseista, pyydyksistä, koirista ja tarhaeläimistä. Metsästäjistä 40 % omisti maata. Niinpä maanomistuksen vaihtelu on melko suurta. Käytössä olevan metsästysmaan kokonaisarvio on 9,6 miljoonaa hehtaaria (± 22 %). Metsästyskäytössä oleva yksityinen maapinta-ala on kyselyn mukaan 28 % Suomen kokonaispinta-alasta (338 424 km²).

Haulikko ja kivääri ovat yleisimmät metsästysaseet (taulukko 4). Haulikoita on keskimäärin 1,5 metsästäjää kohden ja kivääreitäkin 1,1, pienoiskivääreitä vain 0,5. Metsästäjillä on tuliaseita kaikkiaan 1 143 700 kappaletta. Kun koko maassa arvioidaan olevan noin 1,6 miljoonaa laillista asetta, metsästysaseiden osuus tuliaseista on merkittävä. Jousiaseita metsästäjillä on noin 11 000. Loukut ja raudat ovat keskenään suunnilleen yhtä yleisiä, jalkanarut niitä selvästi harvinaisempia pyydyksiä.

Kolmanneksella metsästäjistä on koira tai koiria. Sinänsä koirien määrä, 158 100, riittäisi melkein puolelle metsästäjistä. Vain alle prosentti metsästäjistä tarhaa riistaeläimiä. Riistaeläimistä eniten tarhataan fasaania. Muita tarhattavia lajeja ovat kettu, villisika, viiriäinen, sorsa, peltopyy, kani ja supikoira.

Taulukko 4. Metsästäjien käytössä olevat aseet ja pyydykset. L.v. = 95 %:n luottamusväli.

	Kpl	L.v. +/- %	% tuliaseista
Haulikko	479 400	2,4	41,9
Kivääri (rihlattu luotiase)	360 900	3,5	31,6
Pienoiskivääri	168 700	4,1	14,7
Pistooli	98 200	7,9	8,6
Yhdistelmäase	31 400	10,3	2,7
Drillinki	5 200	30,2	0,5
Jousiase	10 900	22,4	
Loukku	239 400	9,4	
Pyyntirauta	227 700	42,6	
Jalkanaru	87 400	23,1	

10. Matkustus metsästykselle suurin menoerä

Kaikki harrastukset maksavat, ja paitsi varsinaiseen metsästysomaisuuteen, metsästysharrastuksessa kulutetaan rahaa muun muassa matkustamiseen. Monella metsästyksellä on etäällä. Matkustus onkin suurin yksittäinen kuluerä (taulukko 5). Matkustamiseen menee reilusti neljännes kaikista metsästyskuluista vuodessa. Vaatetus ja varusteet yhteenlaskettuna tekevät melkein toisen neljänneksen. Aseiden jälkeen muut kuluerät ovatkin jo vähäisempiä. Kaikkiaan metsästäjät käyttävät harrastukseensa vuosittain yhteensä 220 miljoonaa euroa (950 euroa/metsästäjä).

Metsästäjät olisivat kuitenkin olleet halukkaita maksamaan keskimäärin lähes 30 % lisää jo maksettua summaa verrattuna. Ylimääräisestä maksuhalukkuudesta olisi kertynyt 65 miljoonaa euroa ($\pm 8,4\%$). Keskimääräinen ylimääräinen maksuhalukkuus oli 280 euroa/metsästäjä/vuosi.

Metsästysomaisuudesta metsästyksellä antavat mahdollisuuden myös rahan ansaitsemiseen metsästyksellä. Niukka enemmistö metsästäjistä (52 %) hyväksyisi metsästyksmatkailun omistamallaan mailla rahallista korvausta vastaan. Hieman suvaitsevaisempia oltiin niiden alu-
eiden suhteen, joilla itse metsästettiin. Niillä metsästyksmatkailun hyväksyisi 59 % metsästäjistä.

Taulukko 5. Metsästysharrastuksen kustannukset. L.v. = 95 %:n luottamusväli.

	Kertymä vuodessa euroa	L.v. +/- %	% kuluista	Keskiarvo/metsästäjä euroa
Matkustus, bensat, kyydit	61 729 100	6,6	28,1	267,00
Vaatetus ja kengät	33 621 000	3,9	15,3	145,40
Varusteet, reput, yms	20 053 700	7,4	9,1	86,70
Aseet	29 659 600	13,9	13,5	128,30
Patruunat	18 423 700	5,2	8,4	79,70
Pyyntivälineet	1 097 800	27,1	0,5	4,80
GPS-välineet	11 072 900	15,4	5,0	47,90
Majoittuminen	5 062 800	18,0	2,3	21,90
Metsästysluvat	14 927 500	14,2	6,8	64,60
Seuran jäsenmaksut	11 340 700	5,1	5,2	49,10
Muut kulut	12 728 000	37,3	5,8	55,10
Yhteensä	219 716 700	5,0	100,0	950,20

11. Metsästäjien apu viranomaisille parantaa julkisuuskuvaa

Vain 4 % metsästäjistä on metsästäessään kokenut itse häiritsevänsä muita luonnossa liikkujia. Häirityksi tulleitakaan ei ole kovin paljon, noin 12 % metsästäjistä. Häiriötä ovat aiheuttaneet yleensä toisten henkilöiden, kuten marjastajien ja sienestäjien tai toisten metsästäjien läsnäolo. Koirat, moottoriajoneuvot tai muu melu voidaan sekin kokea häiriöksi. Metsästyksen vastustajat ovat uhkailleet muutamia metsästäjiä. Turistimetsästäjät ovat käyneet jonkun harvan hermoille.

Suuri enemmistö metsästäjistä kokee, että metsästäjiä on heidän omilla metsästyksmailaan sopivan paljon. Liikaa metsästäjiä katsoo olevan 9 %, liian vähän vain 4 % metsästäjistä.

Metsästäjät uskovat, että metsästyksen julkisuuskuvaa ja sen hyväksyttävyyttä parantavat ensisijassa esimerkiksi metsästäjien apu viranomaisille kolarihirvien jäljittämässä tai vahinkoyskilöiden poistamisessa. Niin ikään hirvieläinkantojen säätely metsästäjällä ja eläinten ruokinta sekä elinympäristöjen hoitaminen vahvistavat julkisuuskuvaa voimakkaasti. Metsästäjien osallistuminen riistalaskentoihin ja pienpetokantojen säätelyyn nähtiin myös julkisuuskuvaa vahvistavaksi. Metsästäjien paikallista asiantuntijuutta eläinasioissa arveltiin arvostettavan. Muita, enimmäkseen positiivista julkisuuskuvaa rakentavia toimia ovat metsästäjien arvion mukaan tulokas- ja vieraseläimien vähentäminen, metsästyssseurueiden paikallinen yhteisöllisyys, metsästäjien paikallinen edunvalvonta eläinasioissa sekä suurpetokantojen säätely.

Suurpetokantojen säätely liitetään kuitenkin varsin monen mielestä metsästykseseen sen julkisuuskuvaa ja hyväksyttävyyttä vähentävästi. Luvattoman metsästyksen arvioitiin vahingoittavan ylivoimaisesti eniten metsästyksen julkisuuskuvaa ja hyväksyttävyyttä. Metsästyksen kaupallistumista, tapaa, jolla metsästäjien toimintaa kuvataan mediassa, tapaa, jolla metsästäjät käsittelevät ja esittelevät saalistansa sekä metsästäjien toimintaa menneinä vuosina arvioidaan myös mainetta heikentäviksi. Sen sijaan metsästäjien toiminta nykyisin on metsästäjien mielestä julkisuuskuvaa jopa hieman parantavaa.

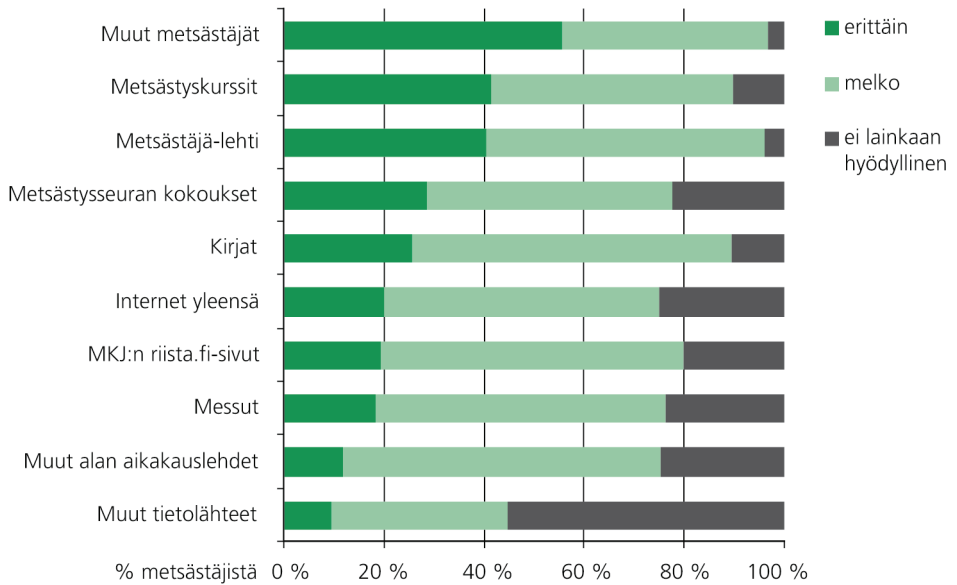
Tavan, jolla riistalajeja nykyisin Suomessa hallinnoidaan, arvioitiin vaikuttavan melko neutraalisti, ehkä enemmän positiivisesti kuin negatiivisesti metsästyksen hyväksyttävyyteen. Metsästäjät arvioivat myös, että metsästystä arvostetaan tulevaisuudessakin saman verran kuin nykyään (43 % metsästäjistä) tai mahdollisesti vähemmän (41 %). Metsästyksen arveli saavan nykyistä enemmän arvostusta tulevaisuudessa vain 16 % metsästäjistä.

Metsästäjät olivat verraten varautuneita metsästyksen tulevaisuuden suhteen. He arvioivat, että tulevaisuudessa metsästäjiä on entistä vähemmän, samoin metsästysmahdollisuuksia. Myös metsästyskäytössä olevia maita ennustettiin olevan entistä vähemmän. Saman verran metsästäjiä, metsästysmahdollisuuksia ja metsästysmaita kuin nyt arvioi olevan noin kolmannes metsästäjistä. Lähes kaksi kolmannesta kallistui nykyisestä kaventuneiden olosuhteiden kannalle. Metsästystä arveltiin säädeltävän entistä enemmän. Jopa 75 % metsästäjistä epäili kohtaavansa tiukentuvaa metsästyksen säätelyä tulevaisuudessa.

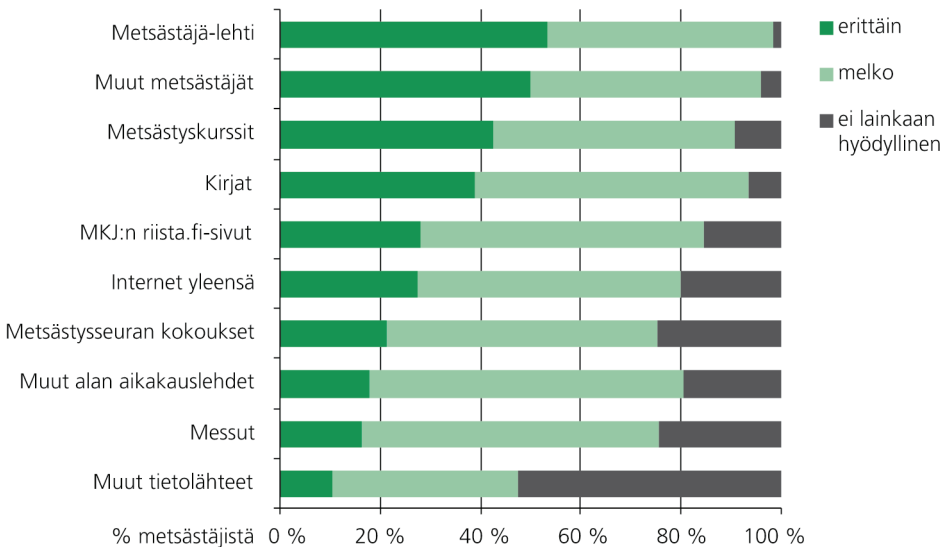
12. Metsästäjä-lehteä arvostetaan

Käytännön metsästystaidoille erittäin hyödyllisinä pidettiin etenkin muita metsästäjiä (56 %), metsästyskursseja (41 %) ja Metsästäjä-lehteä (40 %) (kuva 3). Melko hyödyllisiksi koettiin muut alan aikakauslehdet, kirjat ja Metsästäjäin Keskusjärjestön internet-sivut (riista.fi). Messutapahtumien, internetin sekä metsästysseurojen kokousten hyödyllisyys tietolähteenä käytännön metsästystaidoille jakoivat mielipiteitä. Metsästäjä-lehti on muihin alan lehtiin verrattuna ylivoimaisen hyödyllinen, sillä muita alan lehtiä ei pitänyt lainkaan hyödyllisenä 25 % metsästäjistä, kun taas Metsästäjä-lehden hyödyllisyyttä kritisoi vain 4 %. Muita tietolähteitä ei pidetty kovin merkittävänä. Niistä kuitenkin mainittiin radio ja TV, itse hankittu kokemus, lehdet yleensä sekä videot ja DVD:t.

Riistaeläintietämykselle arvokkaina ja erittäin hyödyllisinä tietolähteinä pidettiin Metsästäjä-lehteä (53 %) ja muita metsästäjiä (50 %) (kuva 4). Melko hyödyllisinä riistaeläintietämyksen lähteinä pidettiin muita alan aikakauslehtiä, messutapahtumia ja riista.fi-sivuja. Sekä kirjat, kurssit että internet yleensä saivat myönteistä vastakaikua. Muita riistaeläintiedon lähteitä mainittiin melko vähän: radio ja TV, itse hankittu kokemus, lehdet yleensä, videot ja DVD:t sekä riistanhoitoyhdistykset ja riistanhoitopiirit.

Kuva 3. Metsästäjien mielipide käytännön metsästystaitojen tietolähteiden hyödyllisyydestä.

Kuva 4. Metsästäjien mielipide riistaeläintietämyksen tietolähteiden hyödyllisyydestä.

13. Susi ja kanahaukka haluttaisiin vapaasti metsästettäviksi, joutsen luvanvaraiseksi

Metsästyslaissa määritellään riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet. Metsästyslaki määrittelee lisäksi eläimet, joiden pyytämiseen tarvitaan pyyntilupa. Metsästysasetuksella säädelään yleiset ja erityiset rauhoitusajat. Näin siis riistaeläin voidaan ryhmitellä kolmeen vaihtoehtoiseen ryhmään: täysin rauhoitettu, pyyntiluvanvaraisen metsästyksen kohde ja metsästyksajan puitteissa vapaan metsästyksen kohde.

Metsästäjiltä kysyttiin, pitäisikö heidän mielestään jokin riistalaji tai muu laji siirtää nykyisestä ryhmästään toiseen ryhmään. Kysymyksen esitystapa oli todennäköisesti puutteellinen ja sen takana oleva ajatus saattoi olla vieras, koska monet riistalajit saivat siirtoehdotuksia kaikkiin mainituista ryhmistä, vaikka varmasti ovat jo jossain niistä. Jotkut lajit myös keräsivät mainintoja ilman, että toivottua ryhmää mainittiin ollenkaan. Lisäksi vastaajat ottivat usein kantaa luonnonsuojelulla rauhoitettuihin lajeihin ja niiden metsästettävyyteen.

Susi, joutsen ja kanahaukka keräsivät eniten muutosmielipiteitä (taulukko 6). Sutta ehdotetaan voittopuolisesti vapaan metsästyksen kohteeksi. Suurpedot keräsivät muutenkin paljon ehdotuksia; myös ilvestä ja karhua ehdotetaan vapaasti metsästettäviksi. Joutsenelle enemmistö ehdottaa pyyntilupaa. Kanahaukka keräsi enemmän ehdotuksia vapaasti metsästettäväksi kuin mediassa paljon esillä ollut merimetso. Toistakin mediasuosikkia, citykania, muistettiin esittää vapaan metsästyksen kohteeksi. Pienpedoista erityisesti supikoira ja minkki haluttiin vapaasti metsästettäviksi. Hylkeen metsästys haluttiin niin ikään vapaammaksi. Myös valkoposkihanhi herättää metsästyshaluja.

Kokonaan rauhoitettavaksi esitetään kanalintuja ja etenkin metsäkanalintuja. Myös oravan metsästystä kannatetaan lopetettavaksi.

Taulukko 6. Niiden metsästäjien arvioitu lukumäärä koko metsästäjäkunnasta, jotka haluaisivat siirtää eläinlajin johonkin metsästettävyyden mukaiseen ryhmään. "Aineiston koko" ilmoittaa, kuinka moneen vastaukseen painokertoimilla laskettu arvio perustuu.

	Täysin rauhoitettu	Pyyntiluvanvarainen	Metsästysaikana vapaa	Ei mainittu ryhmää	Yhteensä	Aineiston koko
Susi	400	6 700	19 300	2 000	28 500	365
Ilves	800	2 600	11 000	700	15 100	195
Karhu	400	1 600	6 600	1 000	9 600	132
Suurpedot	300	300	5 000		1 100	11
Ahma	200	300	300		800	14
Lokki *	100	400	3 500		4 100	58
Merimetso	200	1 400	6 400	100	8 000	101
Kauris *	400	2 200	3 600	400	6 500	79
Peura *	300	200	3 300	300	4 000	53
Hirvi	500	500	1 900	800	3 600	45
Valkoposkihanhi		1 500	5 300		6 800	76
Hanhi	200	200	500		900	10
Kanadanhanhi		200	700		900	9
Metsähanhi	200	200			400	5
Kanahaukka	200	4 700	16 000	700	21 500	264
Haukka	100	300	500		800	10
Naakka	100	500	5 500		6 100	74
Varis			4 000	800	4 800	69
Korppi	100	200	3 200		3 500	41
Närhi	100	200	3 000		3 300	37
Rastas	100		1 000	200	1 300	17
Harakka			1 000	200	1 300	20
Joutsen *	100	17 100	9 800	400	27 400	342
Haahka		200	300		500	5
Vesilinnut	300	100	100	100	500	7
Hylje *	100	100	3 500		3 700	56
Saukko		1 000	1 000		2 100	27
Citykani		100	1 700	200	2 000	19
Majava *	100	200	600		900	11
Jänis *	300	100	400	100	800	11
Norppa		100	500		500	9
Rusakko		100	400		500	6
Huuhkaja	100	100	200		400	5
Supikoira		100	1 400	200	1 700	20
Kettu	100	100	1 100	300	1 500	26
Minkki			1 000	300	1 400	20
Pienpedot	100		600	200	900	10
Mäyrä	600	100			600	7
Kärppä	400			100	500	6
Metso	5 300	1 300		300	6 900	89
Riekko	2 700	500	100	200	3 500	47
Metsäkanalinnut	1 600	700	200	500	3 000	38
Teeri	1 000	300	200	300	1 900	26
Kanalinnut	900	200	100		1 200	15
Peltopyy	900	100			100	11
Pyy	500	100			600	8
Kurki		100	500	100	700	10
Orava	1 200		100	100	1 300	16
Villisika	200	300	400		900	12
Yhteensä	21 200	47 100	121 300	10 600	193 800	2 544

*) laji-ilmoituksissa esiintyi sekä tarkennuksia että yleistyksiä

Metsästettävyyden helpottamisen ylivoimaisesti yleisin perustelu oli, että kanta on kasvanut liian suureksi. Mainitun perustelun lisäksi hirvien katsotaan olevan vaaraksi liikenteelle ja levittävän hirvikärpäsiä. Hylkeet rikkovat verkkoja ja syövät kaloja. Ilves tappaa metsäkana-lintuja, ja kanahaukka on uhka kanalinnuille. Merimetso syö kalat. Minkki uhkaa alkuperäis-lajeja. Närhi ja rastas ovat vahinkolintuja. Susi tappaa koiria ja poroja. Lajien suojelutarvetta taas perusteltiin useimmiten kantojen pienentymisellä ja uhanalaisuudella.

Kiitokset

Suomalaisen metsästäjän profiilin piirtäminen kyselytutkimuksella on ollut monin tavoin haasteellista. Valmisteluvaiheista viimeistelyyn saakka mukana on ollut monia asiantuntijoita, joiden apu on ollut korvaamatonta. Sarjan toimituskunnan lisäksi haluan erityisesti kiittää Martti Hariota, Sauli Härköstä, Pekka Korhosta, Jani Pellikkaa ja Marcus Wikmania.

Viitteet

- Ermala, A. & Leinonen, K. 1995. Metsästäjäprofiili 1993. Osaraportti 1. *Kala- ja Riistaraportteja* 28. 47 s.
- Kangas, L. 2006. Metsäkanalintujen metsästys Pohjois-Suomessa. Metsästyskuolleisuus, metsästyksen valikoivuus ja kestävyys. *Kala- ja riistaraportteja* 378. 30 s.
- Korhonen, P. 2005. Pohjoissuomalaisten pienriistan metsästäjien profilointi. *Kala- ja riistaraportteja* 363. 49 s.
- Leinonen, K. ja Ermala, A. 1995. Metsästäjäprofiili 1993. Osaraportti 2. *Kala- ja Riistaraportteja* 33. 45 s.
- Liukkonen, T., Bisi, J., Hallila, H. & Joensuu, O. 2007. Mielipiteitä metsästyksessä valtion mailla. *Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja B* 84. 68 s.
- Mattsson, L., Boman, M. & Ericsson, G. 2008. Jakten i Sverige – Ekonomiska värden och attityder jaktåret 2005/2006. *Rapport från Adaptiv förvaltning av vilt och fisk nr. 1*. Umeå universitet, Institutionen för skoglig zoöekonomi. 47 s.
www.viltochfisk.se/DokumentPDF/Jakten%20i%20Sverige,%20webb.pdf 26.11.2009
- Pellikka, J. & Viitala, M. 2009. Mitä luontoharrastukset kertovat metsästäjien monitoimisuudesta? *Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia* 6/2009. 26 s.
- Salmi, P., Salmi, J., Lindén, H., Honkanen, A. & Toivonen, A.-L. 2004. Riistatalouden sosioekonomiset tutkimukset. Esisuunnitelma. *Kala- ja riistaraportteja* 340. 19 s.

Liite 1 Kyselylomake

Liite 2 Kyselylomakkeen saatekirje

JULKAISIJA

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Viikinkaari 4

PL 2

00791 Helsinki

Puh. 0205 7511, faksi 0205 751 201

www.rktl.fi